

**એમ.એ. ભાગ ૨, સંસ્કૃત (૨૦૦૪)ની પરીક્ષા માટે
મુખ્ય અને ગૌણ**

પ્રશ્નપત્ર ૫ : નિયત અભ્યાસક્રમ :

૧. કિરાતાર્જુનિયમ સર્ગ ૧ અને ૨	૫૦ ગુણ
૨. બાણભટ્ટનું હર્ષચરિત (૧ અને ૨ ઉચ્છવાસ).	૫૦ ગુણ
Units : I અલંકૃત મહાકાવ્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ તથા ગદ્યકાવ્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ.	૨૦
II કિરાતાર્જુનિયમ (સર્ગ ૧) વિવેચનાત્મક અભ્યાસ અને અનુવાદ	૨૦
III કિરાતાર્જુનિયમ (સર્ગ ૨) વિવેચનાત્મક અભ્યાસ અને અનુવાદ	૨૦
IV બાણભટ્ટનું હર્ષચરિત (ઉચ્છવાસ-૧) વિવેચનાત્મક અભ્યાસ અને અનુવાદ	૨૦
V બાણભટ્ટનું હર્ષચરિત (ઉચ્છવાસ-૨) વિવેચનાત્મક અભ્યાસ અને અનુવાદ	૨૦

પ્રશ્નપત્ર ૬ : (મુખ્ય) :

નિયત અભ્યાસક્રમ :

૧. યાસ્કનું નિરુક્ત વેદાંગ (૧, ૨, ૪ અને ૭ અધ્યાય)	૫૦ ગુણ
૨. અનુવાદ (ગુજરાતી/અંગ્રેજીમાંથી સંસ્કૃત) અને સંસ્કૃત નિબંધલેખન	૫૦ ગુણ
Units : I વેદાંગ સાહિત્ય, નિઘંટુ અને નિરુક્તનો સંબંધ, વ્યાકરણ અને નિરુક્તનું કાર્યક્ષેત્ર વેદાર્થઘટનના સમ્પ્રદાયો	૧૦
II નિરુક્ત (અધ્યાય ૧ અને ૨)	૨૦
III નિરુક્ત (અધ્યાય ૪થી ૭)	૨૦
IV અનુવાદ (ગુજરાતી/અંગ્રેજીમાંથી સંસ્કૃતમાં બે પેરેગ્રાફ)	૨૫
V સંસ્કૃત નિબંધલેખન.	૨૫

પ્રશ્નપત્ર ૭ : નીચેના પાંચમાંથી કોઈ એક શાસ્ત્ર (વૈકલ્પિક શાસ્ત્રો) :

(૧) વ્યાકરણશાસ્ત્ર

નિયત અભ્યાસક્રમ :

૧. વૈયાકરણ સિદ્ધાંત કૌમુદીમાંથી તિડન્તી (ભ્વાદિ), તદ્ધિત (અપત્યાર્થક), પ્રેરક અને સત્રના તથા પૂર્વકુદન્ત. ૫૦ ગુણ
૨. વાક્યપદીયનો પ્રથમ બ્રહ્મકાણ્ડ. ૩૦ ગુણ
૩. પરિભાષેન્દુ શેખર (૧થી ૧૦ પરિભાષાઓ) ૨૦ ગુણ
Units : I વૈયાકરણ સિદ્ધાંત કૌમુદી : તિડન્ત (ભ્વાદિ) ૨૦
II અપત્યાર્થક તદ્ધિત અને પ્રેરક તથા સત્રન્ત પ્રક્રિયા અને પૂર્વકુદન્ત ૨૦
III પાણિનીય વ્યાકરણ તત્ત્રની વિશેષતાઓ ૧૦
IV વાક્યપદીય (પ્રથમ બ્રહ્મકાણ્ડ) ૩૦
V પરિભાષેન્દુ શેખર (૧થી ૧૦ પરિભાષાઓ). ૨૦

(૨) વેદાન્તશાસ્ત્ર

૧. બ્રહ્મસૂત્ર અધ્યાય-૧, પાદ-૧ : સૂત્ર-૧ ઉપરનું રામાનુજાચાર્યકૃત શ્રીભાષ્ય : ... ૫૦ ગુણ
૨. બ્રહ્મસૂત્ર : વલ્લભાચાર્યકૃત અણુભાષ્ય (નિયત કરેલાં નીચેનાં સૂત્રો) ... ૫૦ ગુણ
અધ્યાય ૧, પાદ-૧ : ૧ થી ૪, ૧૧ થી ૧૯ ૨૧, ૨૯, ૩૦.
પાદ ૨ : ૧, ૭, ૯ થી ૧૨, ૨૦ થી ૩૨.
પાદ ૩ : ૧, ૮, ૧૦, ૧૩ થી ૨૧, ૨૪ થી ૩૮, ૪૨
પાદ ૪ : ૧થી ૩; ૧૧, ૧૫થી ૨૮.
અધ્યાય-૨ : પાદ ૧ : ૧, ૧૧, ૧૩ થી ૧૬, ૨૧ થી ૩૭
પાદ-૨ : આખો પાદ નિયત કરેલ છે. (૧થી ૪૫૦)
પાદ-૩ : ૧, ૧૬ થી ૫૩.
પાદ-૪ : ૧, ૫, ૯, ૨૦.
અધ્યાય-૩ : પાદ-૧ : ૧, ૨, ૮ થી ૧૧, ૧૭
પાદ-૨ : ૩, ૫, ૧૦ થી ૪૧
પાદ-૩ : ૧ થી ૩, ૯ થી ૧૨, ૧૬, ૨૪ થી ૩૪, ૩૭, ૩૯, ૪૦, ૪૩, ૪૭, ૫૦, ૫૪, ૫૭, ૫૮
પાદ-૪ : ૧, ૮, ૧૭ થી ૨૦, ૨૨, ૨૪, ૨૫, ૩૩, ૩૭, ૩૮, ૪૧, ૪૨ થી ૫૧.
અધ્યાય-૪ : પાદ-૧ : ૧ થી ૪, ૬, ૧૨ થી ૧૯
પાદ-૨ : ૧, ૨, ૪, ૫, ૭થી ૧૭, ૨૧.
પાદ-૩ : ૧, ૫, ૮ થી ૧૪, ૧૬, ૧૭
પાદ-૪ : ૧ થી ૨૨, (આખો પાદ નિયત કરેલ છે.)

Books Recommended

1. Vedanta - V. S. Ghate
2. History of Indian Philosophy - Vols. III & IV
3. Philosophy of Ramanuj by H. B. Bharadwaj
૪. બ્રહ્મસૂત્ર અને અણુભાષ્યનું તુલનાત્મક અધ્યાયન - ડૉ. પી. એમ. મોદી
૫. શ્રી ભાષ્ય - અનુવાદક શ્રી આનંદશંકર ધ્રુવ, પ્રસ્તાવના અને નોંધ સાથે.

(૩) અલંકારશાસ્ત્ર

નિયત અભ્યાસક્રમ :

૧. ભરતમુનિનું નાટ્યશાસ્ત્ર અધ્યાય-૬ અભિનવભારતી ટીકા સાથે અને અધ્યાય : ૧૬, ૧૮ અને ૧૯ ૨૦
૨. નાટ્યદર્પણ ૪૦
૩. રાજશેખરની કાવ્યમીમાંસા. ૪૦
Units : I નાટ્યશાસ્ત્ર ૬ (અભિનવ) ૧૬, ૧૮, ૧૯ ૨૦
II નાટ્યદર્પણ (૧-૨ વિવેક) ૨૦
III નાટ્યદર્પણ (૩-૪ વિવેક) ૨૦
IV કાવ્યમીમાંસા (૧-૯ અધ્યાય) ૨૦
V કાવ્યમીમાંસા (૧૦-૧૮ અધ્યાય) ૨૦

સંદર્ભ સાહિત્ય

૧. ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્રની વિચાર પરંપરા - ડૉ. ટી. એસ. નાન્દી
૨. ભારતીય નાટ્યશાસ્ત્રની વિચાર પરંપરા : ડૉ. તપસ્વી નાન્દી
૩. આનંદ મીમાંસા ; ૨. બે. પરીખ
૪. નાટ્યદર્પણ : એ ક્રિટીકલ સ્ટડી - ડૉ. કે. અચ. ત્રિવેદી.

(૪) સાંખ્ય યોગશાસ્ત્ર

નિયત અભ્યાસક્રમ :

૧. યોગશાસ્ત્ર, વ્યાસભાષ્ય, વાયસ્પતિની ટીકા સાથે
 ૨. યોગભાષ્યવાર્તિક વિજ્ઞાનભિશ્વનુના પ્રવચનભાષ્ય સાથે
- Units : I સાંખ્યયોગ શાસ્ત્રનો ઇતિહાસ ૨૦
- II યોગશાસ્ત્ર : સમાધિપાદ, યોગસૂત્ર, વ્યાસભાષ્ય, તત્ત્વવેશારદી, વિજ્ઞાનભિશ્વનું યોગ વાર્તિક ૨૦
- III યોગશાસ્ત્ર : સાધનપાદ (યોગસૂત્ર, વ્યાસ ભાષ્ય, તત્ત્વવેશારદી, વિજ્ઞાનભિશ્વનું પ્રવચન ભાષ્ય) ૨૦
- IV યોગશાસ્ત્ર : વિભૂતિપાદ (ઉપર મુજબના સૂત્ર ભાષ્ય વગેરે સાથે) ૨૦
- V યોગશાસ્ત્ર : કેવલ્યપાદ (ઉપર મુજબના સૂત્ર ભાષ્ય વગેરે સાથે). ૨૦

(૫) પુરાણશાસ્ત્ર

- (૧) મત્સ્યપુરાણ : ૧૦૦
- (નિયત અધ્યાયો : ૧ થી ૧૬, ૨૩, ૨૪, ૪૩થી ૫૦, ૫૩, ૧૨૧થી ૧૨૩, ૧૪૧થી ૧૪૫, ૧૬૬, ૧૭૬થી ૧૮૦, ૧૮૬થી ૨૨૬, ૨૭૧થી ૨૭૩ અને ૨૮૦.
- Units : I પુરાણોનું ઐતિહાસિક અને તુલનાત્મક અધ્યયન (મત્સ્યપુરાણના સંદર્ભ) ૨૦
- II મત્સ્યપુરાણ (અધ્યાય ૧થી ૧૬, ૨૩, ૨૪, ૪૩થી ૫૦ અને ૫૩) ૨૦
- III મત્સ્યપુરાણ (અધ્યાય ૧૨૧થી ૧૨૩, ૧૪૧થી ૧૪૫, ૧૬૬, ૧૭૬થી ૧૮૦, ૧૮૬થી ૧૯૪) ૨૦
- IV મત્સ્યપુરાણ (૧૮૫થી ૨૨૬, ૨૭૧થી ૨૭૩, ૨૮૦) ૨૦
- V મત્સ્યપુરાણમાં ધર્મ અને દર્શન. ૨૦

સંદર્ભ સાહિત્ય

1. Ancient Indian Tradition - Pargiter
2. Studies in Puranic record on Hindu Rights & Customs by R. C. Hazara
3. Cambridge History of India, Vol-I, ch-XII.

પ્રશ્નપત્ર-૮ એન્ટાયર સંસ્કૃત

પ્રશ્નપત્ર ૮ : નિયત અભ્યાસક્રમ :

૧. માધનું શિશુપાલવધ (સર્ગ ૧ અને ૨) પ્રથમ સર્ગનો મલ્લિનાથની ટીકા સાથે અભ્યાસ ૫૦
 ૨. છાન્દોગ્ય ઉપનિષદ (સમગ્ર) ૫૦
- Units : I શિશુપાલવધ સર્ગ-૧ મલ્લિનાથની ટીકા સાથે ૨૦
- II શિશુપાલવધ સર્ગ-૧, ૨ અનુવાદ અને સંદર્ભ ૨૦
- III સાહિત્યિક સમીક્ષા શિશુપાલ (૧-૨) ૧૦
- IV છાન્દોગ્ય ઉપનિષદ (પૂર્વાર્ધ) ૨૫
- V છાન્દોગ્ય ઉપનિષદ (ઉત્તરાર્ધ) ૨૫